

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Національна академія педагогічних наук України
Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»
Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Черкаської міської ради
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Мукачівський державний університет
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського (м. Одеса)
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім.
Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

РОЗВИТОК ГНУЧКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ І ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції
м. Черкаси, 25 травня 2023 року

УДК 373.3

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 11 від «22» червня 2023 року)

Рецензенти: Лісова Наталія Іванівна, доктор педагогічних наук, проректор з питань ЗНО та моніторингу якості освіти, Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Гнезділова Кіра Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Розвиток гнучких навичок (soft skills) студентської молоді у процесі освітньої діяльності : зарубіжний і вітчизняний досвід : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2023. 128 с.

У збірнику подано результати науково-дослідницької діяльності провідних українських науковців, молодих учених, аспірантів, магістрантів із проблеми розвитку гнучких навичок (soft skills) студентської молоді у процесі освітньої діяльності в зарубіжному і вітчизняному досвіді. Матеріали збірника подано в авторській редакції.

УДК 373.3

© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2023

© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

Анточел Л. А.	Креативні практики мотивації майбутніх учителів до вдосконалення наукового світогляду учнів у Новій українській школі	5
Бойко А. В.	Педагогічні умови організації превентивного виховання молодших школярів	7
Васютіна Т. М.	Практика використання музеїв та інтерактивних виставок у фаховій підготовці майбутніх учителів початкової школи	10
Вовкочин Л. Ю.	Коуч-технології в процесі вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу майбутніми вчителями в закладах вищої освіти	13
Герасимова І. В.	Психологічний захист як засіб вирішення внутрішньої конфліктності студентської молоді	17
Герасимова Н. Є.	Особливості конфліктогенного спілкування в студентському середовищі	20
Гето Н. Б.	Особливості освітнього процесу в умовах воєнного часу	24
Гуменникова Т. Р.	Формування soft-skills у здобувачів вищої освіти на засадах гейміфікації	26
Данілова А. М.	Дидактичні ігри в освітньому процесі як засіб формування креативності в молодших школярів на уроках літературного читання	30
Захаренко С. О.	Виховання в учнів поваги до батьків як фактор невід'ємості виховної роботи школи	33
Зобенько Н. А.	Формування професійної компетентності асистента вчителя щодо здійснення освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти	35
Зорочкіна Т. С., Зобенько Н. А. Кіселевич І. І.	Інклюзивна компетентність асистента вчителя	39
	Реалізація методу проєктів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	42
Костенко Д. І.	Розвиток творчого мислення учнів початкових класів на уроках української мови в умовах дистанційного навчання	44
Лещенко І. Т.	Тенденції професійного розвитку студентів в умовах європейських процесів	48
Лісова Н. І.	Soft-skills – важлива складова професійного розвитку педагога в системі післядипломної освіти	51
Любченко І. І.	Інноваційне освітнє середовище як інтегральний засіб професійного розвитку педагога НУШ	55

Малахова О.Г., Тітаренко Є.О.	Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти...	57
Мачинська Н. І.	Формування професійного мислення майбутніх фахівців педагогічної освіти	61
Мойсієнко І. М.	Технологія групової роботи в історії вітчизняної педагогічної думки	63
Нінова Т. С., Сидоренко О. С. Носенко Ю. В.	Роль дослідницької діяльності учнів початкової школи у формуванні м'яких навичок	67
Пащенко М. І., Черненко Л. П.	Використання евристичної бесіди на уроках мистецтва	70
Пашенко М. І., Черненко Л. П.	Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх учителів у закладах вищої освіти	73
Півненко Д. Ю., Шпак В. П.	Креативні практики у професійному розвитку майбутніх педагогічних працівників в умовах НУШ	78
Підсосонна О. В.	Потенціал майбутніх учителів початкових класів для формування soft skills у молодших школярів	80
Плугіна А. П.	Особливості застосування віртуальних екскурсій у роботі вчителя початкових класів	86
Пухлій Ю.М.	Особливості використання диференційованого підходу на уроках математики в початковій школі ..	89
Староста В. І.	Комфортне освітнє середовище університету як інструмент розвитку soft skills та дослідницьких умінь студентів в умовах дистанційного навчання	97
Степанова Н. М.	Елементи біоніки в розвитку критичного мислення майбутніх педагогів	99
Тичук Т. В.	STEM-навчання як дієвий інструмент формування soft skills учнів в освітньому процесі НУШ	102
Ткаченко В. В., Яцина А. С.	Теоретичні засади фінансового забезпечення соціокультурних проектів	105
Тюльпа Т. М.	Соціокультурний аспект інноваційного освітнього середовища ЗВО	107
Федоренко А. О.	Формування гнучких навичок засобами STEAM-освіти в початковій школі	110
Цинкалюк Н. О.	Розвиток критичного мислення у студентів шляхом застосування інтерактивних методів навчання	110

Шпак В. П.	Х'ютагогічний підхід у науково-педагогічних дослідженнях	113
Штохман Л. М.	Міжкультурна компетентність як складова в навчанні майбутніх фахівців	118
Щербатюк Н. В.	Причини відхилення пізнавального розвитку в дітей	121
Ярошенко О. Г.	Особливості освітнього середовища підготовки фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти	123
Яцина С. М.	Формування навичок soft skills у майбутніх учителів початкової школи в контексті вивчення мовно-літературної освітньої галузі	126

Анточел Л. А., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта, ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси).
Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти **Шпак В.П.**

КРЕАТИВНІ ПРАКТИКИ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ УЧНІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в умовах сьогодення Нова українська школа вбачає, що формування мотивації в молодшому шкільному віці є однією з найважливіших проблем у педагогіці. Актуальність цієї проблеми обумовив оновлений зміст навчання, що передбачає вирішення завдань формування у здобувачів освіти прийомів самостійного здобуття знань і розвитку пізнавальної активності, формуванням в учнів активної життєвої позиції.

Закладаючи основи, які формують вмотивовану впродовж життя особистість, яка вміє критично мислити і може користуватися сучасними технологіями, ми розв'язуємо одну з актуальних проблем сучасної початкової школи. Досягнути такого результату можна внаслідок педагогічного впливу та організації такого педагогічного середовища, що дозволить застосовувати сучасні педагогічні технології. Сучасні технології навчання можуть допомогти засвоїти, закріпити і вдосконалити знання.

Актуальність і значущість досліджуваної проблеми окреслена в ряді нормативних документів, а саме: у Законі України «Про освіту» (2022 р.), Державному стандарті початкової освіти (2018 р.), Концепції «Нова українська

реалізації комплексних розумових дій. Зазвичай, навчальні завдання виконують під час спілкування членів групи, що зумовлює набуття навичок колективної роботи, вироблення комунікативних якостей, справедливий розподіл завдань між учнями залученої до роботи групи.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
2. Марушкевич А. А. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2020. 91 с.
3. Митник О. Психолого-педагогічні засади підготовки вчителя у системі післядипломної освіти до реалізації компетентнісного підходу. *Рідна школа*. 2015. № 11. С. 42–44.
4. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ, 2017. 206 с.
5. Пермінова Л. Формування готовності студента до педагогічного проектування. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць. Херсон, 2014. Вип. 66. С. 379–385.
6. Рудницька Н. Ю. Використання диференційованого навчання на уроках математики в початковій школі. *Актуальні проблеми та перспективи дошкільної освіти в сучасному освітньому просторі* : зб. науково-метод. праць. 2019. С. 17–21.

Староста В. І., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород)

КОМФОРТНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ТА ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Поширення дистанційного навчання в закладах вищої освіти України внаслідок світової пандемії Covid-19 і воєнного стану змінює умови навчання студентів. Зростає роль самостійної освітньої діяльності під час розвитку soft skills і дослідницьких умінь студентської молоді. Важливого значення набуває формування комфортного освітнього середовища у вищій школі в умовах дистанційного навчання [1]. Нами висвітлено мотивацію навчання студентів різних курсів на прикладі Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі УжНУ). Установлено, що

більшість студентів (80-84 %) різних років навчання бакалаврату і магістратури мають оптимальні мотиваційні комплекси [2].

Наша публікація спрямована на подальше вивчення даної проблеми з метою виявлення поглядів студентів університету щодо їхнього оцінювання психологічної комфортності навчання в надзвичайних умовах (пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні), коли дистанційна форма організації навчання переважала впродовж 2020-2022 рр. (рис. 1):

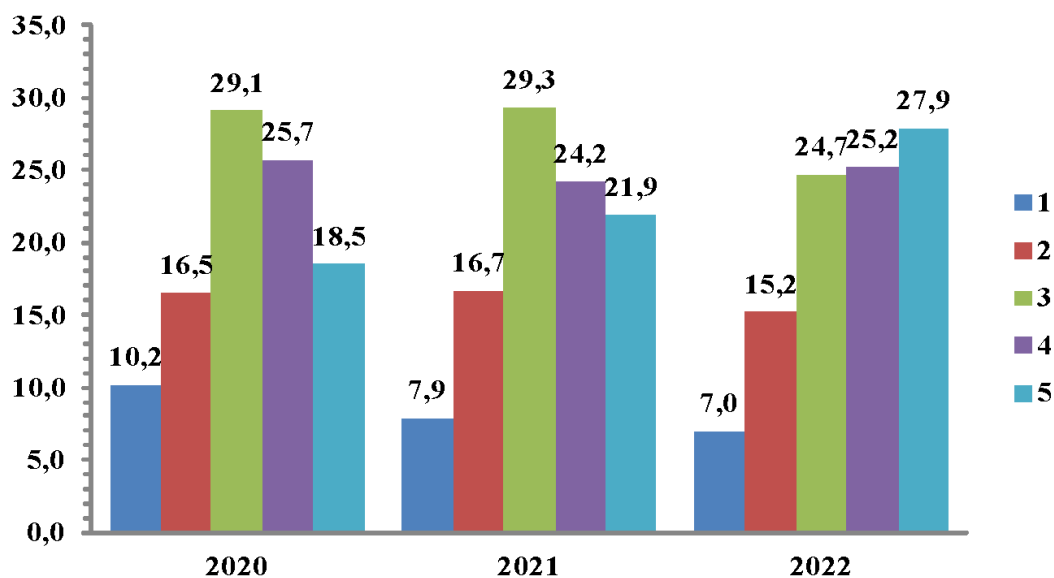

Рис. 1. Результати оцінювання студентами (у %) рівня психологічної комфортності в умовах дистанційного навчання (2020-2022).

Позначення: рівень психологічної комфортності за п'ятибальною шкалою: 1 (низький), 2 (скоріше низький); 3 (середній); 4 (скоріше високий = достатній); 5 (високий).

У процесі вивчення навчальних дисциплін («Педагогіка та психологія вищої школи», «Методологія наукових досліджень», «Основи педагогічних досліджень» та інших; спеціальності 011, 012, 013, 014) студенти долучалися до дослідницької діяльності у складі малих груп (2-6 студентів). До анонімного онлайн-опитування в Google Forms долучено 1071, 443 і 834 студентів 20-ти різних факультетів УжНУ відповідно у 2020, 2021 і 2022 рр., а для опрацювання отриманих результатів використано комп'ютерну програму IBM SPSS Statistics 23. Респондентам пропонували відповісти на таке запитання: «Який, на Вашу думку, рівень психологічної комфортності студентів в умовах дистанційної форми організації навчання?». Студенти під час виконання дослідницького завдання самостійно розподіляли обов'язки, активно обмінювалися інформацією, обговорювали та аналізували отримані результати під час практичних занять, широко використовували цифрові інструменти (Google Classroom, Google Meet, Google Forms та інші).

Для порівняння результатів окремих років між собою узагальнено позитивні відповіді респондентів, тобто, разом рівень «середній», «скоріше високий=достатній», «високий». У процесі даного дослідження виявлено

тенденцію щодо покращення психологічної комфортності респондентів УжНУ в ускладнених умовах навчання (2020-2022; пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні): 73,3 % (2020) → 75,4 % (2021) → 77,8 % (2022).

Таким чином, психологічна комфортність освітнього середовища університету виступає метою дослідження, а також інструментом реалізації навчальних і дослідницьких завдань. Студенти на основі узагальнення отриманих результатів емпіричного дослідження самостійно формулювали обґрунтовані висновки. З нашого погляду, зазначене використання групових форм навчання сприяє розвитку soft skills і дослідницьких умінь студентської молоді в умовах дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Flynn S., Collins J., & Malone L. (2022). Pandemic pedagogies: the impact of ERT on part-time learners in Ireland. *International Journal of Lifelong Education*, Vol. 41, Issue 2, 168–182. DOI: <https://doi.org/10.1080/02601370.2021.2022792>. URL: <http://surl.li/ialug>

2. Староста В. І. Мотивація навчання студентів різних курсів. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2021. Вип. 11. С. 158–173. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1114>. URL: <http://surl.li/ialtt>

Степанова Н. М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, заступник з наукової роботи директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси).

ЕЛЕМЕНТИ БІОНІКИ В РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Розвиток сучасного світу є надзвичайно стрімким і динамічним. Зміни стосуються всіх сфер життя людини, безперечно, й освіти. ХХІ століття характеризується освітньою інноватикою не тільки в підборі педагогічних технологій і методик, а й у визначенні освітніх стратегій і траєкторій. Напевне, головним «замовником» у цьому виступає ринок праці. Іншими словами, освіта людини на кожному її завершальному етапі (дошкільна, загальна середня, базова вища та ін.) має відповідати найсучаснішим запитам: окрім знань, мають бути сформовані вміння й навички, цінності та ставлення.

Одним із умінь, на яке ми звертаємо увагу, є критичне мислення, що відноситься до групи «гнучких». Не применшуючи ролі інших умінь і навичок,